

Tervise- ja tööministri käskkirjaga „Ida-Virumaa noorte töövaatlusprogramm“ kinnitatavate toetuse andmise tingimuste seletuskiri

I Sissejuhatus

Toetuse andmise eesmärk on luua töövaatlusprogramm, mille raames tutvustatakse Ida-Virumaa noortele tööelu ja tööturu võimalusi, võimaldatakse töövaatlusi, korraldatakse töötubasid asutustes ja ettevõtetes töö- ja ettevõtluskogemuse saamiseks. Samuti toetatakse programmi raames eesti keelest erineva emakeelega noorte lõimumist ühistegevuste ja uute kontaktide loomise kaudu. Tegevusi viiakse ellu ajavahemikul 01.01.2023–31.12.2027 ning eesmärk on kaasata 500 noort, kes läbivad terve programmi.

Meetmete nimekirja meetme 21.4.2.1 „Kõrge tööhõive taseme saavutamine ja hoidmine“ eelarve on 74 920 457 eurot (Euroopa Liidu toetus 52 444 320 eurot ja riiklik kaasfinantseering 22 476 137 eurot). Toetuse andmise tingimuste (edaspidi *TAT*) „Ida-Virumaa noorte töövaatlusprogramm“ eelarve on 680 487 eurot, sh Euroopa Sotsiaalfond+ (ESF+) toetus 476 341 eurot, millele lisandub riiklik kaasfinantseering 204 146 eurot. Lisaks on meetme 21.4.2.1 eelarvest planeeritud pakkuda tööhõiveprogrammis sätestatud tööturuteenuseid ning korraldada määruse alusel avatud taotlusvoor tööturumeetmete pakkumiseks enam tuge vajavatele töötutele, noortele, mitte-eestlastele ja vanemaealistele. Samuti on *TAT* käskkirjade alusel plaanitud anda toetust valdkondadeülese NEET-olukorras noorte toetamise ja teenuste koostöömudeli arendamiseks, oskuste arendamiseks ning vanemaealistesse töötajatesse suhtumise muutmiseks.

Tegevuste elluviija on SA Ida-Viru Ettevõtluskeskus (edaspidi *IVEK*). *IVEK*-il on Hariduskopteri ehk Ida-Virumaa piirkondliku haridusklastri haldajana kompetents ja võimekus tegevusi ellu viia. Haridusklastri eesmärk on toetada Ida-Viru maakonna arengustrateegias 2019–2030+ sätestatud haridusvaldkonna eesmärki, mille kohaselt pakutakse maakonnas kompleksset haridust, noored oskavad vähemalt kolme keelt ning on digipädevad ja ettevõtliku eluhoiakuga.

TAT on välja töötanud Sotsiaalministeerium koostöös *IVEK*-ga. *TAT* on koostanud Sotsiaalministeeriumi nutika arengu toetamise osakonna peaspetsialist Jüri Lössenko (tel 626 9186, jyri.lossenko@sm.ee) ning tööhõive osakonna nõunikud Annika Sepp (tel 626 9722, annika.sepp@sm.ee) ja Kelli Ilisson (tel 626 9197, kelli.ilisson@sm.ee), Ida-Viru Ettevõtluskeskuse juhatuse liige Pille Sööt (514 5801, pille.soot@ivek.ee), Ettevõtliku Kooli koordinaator Ida-Virumaal Hälis Värimäe (529 6027, halis.varimae@ivek.ee) ja Ida-Virumaa haridusklastri koordinaator Kerda Eiert (tel 523 6850, kerda.eiert@ivek.ee). Käskkirja juriidilise ekspertiisi on teinud Sotsiaalministeeriumi õigusosakonna õigusnõunik Piret Eelmets (tel 626 9128, piret.eelmets@sm.ee).

Käskkirja eelnõu on keeleteimetanud Rahandusministeeriumi ühisosakonna dokumendihaldustalituse keeleteimetaja Virge Tammaru (tel 626 9320; virge.tammaru@fin.ee).

TAT on seotud isikuandmete töötlemisega isikuandmete kaitse üldmääruse tähenduses ning selle kohta on koostatud täpsem mõjuanalüüs seletuskirja IV osas.

II Käskkirja sisu

ESF-i vahendite kasutamisel perioodil 2021–2027 Eestis on aluseks „Ühtekuuluvuspoliitika fondide rakenduskava perioodiks 2021–2027“ (edaspidi *rakenduskava*), mis on koostatud arvestades Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/1060 artiklis 10 nimetatud partnerluslepet ja mille on kinnitanud nii Vabariigi Valitsus kui ka Euroopa Komisjon. Rakenduskava viiakse ellu perioodi 2021–2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide rakendamise seaduse (edaspidi *ÜSS*) § 1 lõike 1 punkti 1 alusel.

ÜSS § 4 lõikes 3 nimetatud meetmete nimekirja kohaselt on Sotsiaalministeerium rakendusasutuseks (edaspidi RA) ja Riigi Tugiteenuste Keskus rakendusüksuseks (edaspidi RÜ) ESF+ist rahastatava rakenduskava 6. prioriteetse suuna meetmes 21.4.2.1 „Kõrge tööhõive taseme saavutamine ja hoidmine“ (edaspidi *meede*).

TAT kinnitatakse tervise- ja tööministri käskkirjaga ÜSS § 10 lõigete 2 ja 4 alusel.

Vastavalt ÜSS § 10 lõikele 2 tuleb RA-l rakenduskavas ja meetmete nimekirjas märgitud eesmärkide ja tulemuste saavutamiseks koostada meetme rakendamiseks TAT ja lõikele 4 määrata selle elluviija.

TAT sisaldab eesmärkide ja tegevuste kirjeldust, eelarvet, toetatavate tegevuste sihtrühma, tulemusi, seost Eesti riigi pikaajalises arengustrateegia „Eesti 2035“ sihtide ja arengukava eesmärkidega ning rakendamise tingimusi. TAT-st rahastatavad tegevused on kooskõlas EL-i põhiõiguste hartas nimetatud põhiõigustega ja puuetega inimeste konventsiooni väärtustega.

TAT sisaldab 11 punkti:

1. punkt „Reguleerimisala ja seosed Eesti riigi eesmärkidega“;
2. punkt „Toetatavad tegevused“;
3. punkt „Näitajad“;
4. punkt „Tegevuste eelarve“;
5. punkt „Kulude abikõlblikkus“;
6. punkt „Toetuse maksmise tingimused ja kord“;
7. punkt „Elluviija kohustused“;
8. punkt „Aruandlus“;
9. punkt „TAT muutmine“;
10. punkt „Finantskorrektsiooni tegemise alused ja kord“;
11. punkt „Vaiete lahendamine“.

Punkt 1 „Reguleerimisala ja seosed Eesti riigi eesmärkidega“

Punktis 1 sätestatakse meetme nimetus, TAT eesmärgid ning seosed Eesti 2035 sihtide ja aluspõhimõtetega ja heaolu arengukava sihtidega. TAT on seotud järgmiste rakenduskavas nimetatud sekkumistega: „tööturu struktuursete probleemide lahendamine“ ja „tööhõive suurendamine ja erinevate tööturu riskirühmade tööturul osalemise toetamine“. Samuti on väljatoodud TAT seosed TERE-programmiga.

TAT raames pakutavates tegevustes välditakse soostereotüüpset lähenemist ametitele ja tööturule. Tegevuste kavandamisel võetakse arvesse, et poiste ja tüdrukute karjäärivalikuid mõjutavad erinevad tegurid, sh ka soostereotüübid ja -rollid ning leitakse viise stereotüüpide mõju vähendamiseks. Koolitus- ja juhendmaterjalide, publikatsioonide jm koostamisel välditakse tekstides ja kuvandites eelarvamusi ja stereotüüpe kinnistavaid hoiakuid naiste ja meeste ning vähemusrühmade suhtes. Tegevustega soodustatakse piirkonnale mittetraditsioonilisi erialavalikuid ning erialade tutvustamisel välditakse soostereotüüpe. Andmeid meetme tegevustes osalenute kohta kogutakse soo ja vanuse järgi.

TAT tegevused on eelkõige sihitatud teatud vanuses noortele, kuna tegevused on sobivad just sel eluperioodil. Samas on TAT raames pakutavad tegevused laiemalt vanuselistest stereotüüpidest vabad.

TAT elluviimise käigus proovitakse tagada, et inimene saab tegevustes osaleda viisil, mis tema olukorda ei kahjusta. Tegevuste elluviimisel arvestatakse, et sihtrühma kuuluvad inimesed võivad olla nt liikumis-, nägemis- või kuulmispuudega. TAT-s nimetatud tegevuste elluviimisel jälgitakse, et liikumis-, nägemis- või kuulmispuudega inimestele oleks tagatud ligipääs ja võimalus tegevuses osaleda. Abimeetmeid tuleb vajadusel planeerida kõigi puudeliikide lõikes.

TAT-s nimetatud tegevuste elluviimisel ei koguta mingil viisil infot tegevustes osalevate inimeste rassi, usu ega seksuaalse sättumuse kohta. Tegevuste käigus jälgitakse, kas tegevustesse jõuab näiteks ebaproportsionaalselt vähe poisse või tüdrukuid, eestlasi või venelasi, erivajadustega inimesi. Kui mõni selline tendents ilmneb, analüüsitakse põhjuseid ja otsitakse võimalusi, kuidas seda olukorda muuta.

TAT vajalikkuse põhjendus

Noored seisavad võrreldes teiste vanuserühmadega silmitsi suuremate töötururiskidega: neil on suurem risk kaotada töö, tõenäosus pikemaks tööotsinguperioodiks kui parimas tööeas inimestel ja risk töötada ebakindlamatel töökohtadel. 2021. aastal oli Eestis 15–29-aastaste noorte töötuse määr 10,9%, aasta varem 12,6% (Eesti Statistikaamet, 2022¹). Võrreldes Euroopa Liidu keskmisega on Eesti noorte töötuse määr madalam – 2021. aastal 2,1pp võrra ja 2020. aastal 0,9pp võrra (Eurostat, 2022²).

Noorte töötuse kasvu põhjuseks võib pidada 2020. aastal alanud COVID-19 pandeemiat, mis vähendas tööjõuvajadust valdkondades, mis on tavapäraselt pakkunud noortele tööturule suundumise võimalusi (teenindus, majutus ja toitlustus). Kriisiperioodidel satuvad esmalt löögi alla noorte töötamisvõimalused. Praegune tööturu olukord on eelkõige keeruline vähese kogemusega noortele ehk neile, kes ei ole varem töötanud või on äsja koolipingist lahkunud. Ka puuduv eesti keele oskus muudab noorte olukorra tööturul keerulisemaks. Lähiaastatel võib noorte olukorda ja võimalusi (eeskätt piirkondlikult) mõjutada ka Euroopa Liidu rohe- ja digipöörde ambitsioonide elluviimine. Näiteks Ida-Virumaa kontekstis võivad muutuda olulised tööstusharud, mis eeldavad noorte valmisolekut muutustega kohaneda.

Riigi strateegilistes eesmärkides³ rõhutatakse vajadust pöörata noorte sihtrühmale eraldi tähelepanu, et aidata neil jätkata haridusteed, suurendada nende tööhõivevalmidust ja kaasata neid tööturule. Kuna noorte vähesel haridusel ja töötusel on kaugeleulatuvad isiklikud ja sotsiaalmajanduslikud tagajärjed, on oluline aidata noori tööturule. Noortesse suunatud investeeringud annavad pikaajalist kasu, vältides kulutusi, mida põhjustab noorte inimeste kõrvalejäämine tööturult, haridusest ja koolitusest, ning kasvatades lisandväärtust, mida loob aktiivne ja kvalifitseeritud tööjõud⁴.

Oluline on noorte teadlikumate tööalaste valikute ettevalmistamine ja toetamine. Süsteemse tööturuinfo jagamine koos tegelike töökohtade tutvustamisega aitab kaasa teadlikumate karjääri- ja erialavalikute langetamisele. Centari 2021. aastal avaldatud uuringu „Karjääriteenused Eestis: teel terviklahenduseni“⁵ kohaselt on noorte tunnetatud vajadus toe järele karjääri kujundamisel suur. Õpingute, elukutse- või tööalaste valikute tegemiseks vajab enda hinnangul mõnda karjääriteenust valdav osa (81–86%) 18–26-aastastest noortest. Kõige enam vajavad noored võimalust huvitava eriala või ametiga lähedalt tutvuda. Samas on uuringu andmetel õpilased üldhariduskooli karjääriõppe ja karjäärinõustamise tegevustega sageli rahulolematud. Hinnang üldhariduskooli tegevuste kasulikkusele oli kümne palli skaalal 4,7–6,4 punkti. Probleemidena tõid noored välja, et tuge saadi liiga vähe, info oli pealiskaudne või vananenud ning liiga vähe oli individuaalset

¹ Eesti Statistikaamet (2022). Tööpoliitika näitajad. Veebilehel: <https://tooturg.stat.ee/>

² Eurostat (2022). Unemployment by sex and age-annual data. Veebilehel: https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/une_rt_a/default/table?lang=en

³ Eesti 2035 kavas on rõhutatud vajadust viia inimeste teadmised, oskused ja hoiakud tööturu vajaduste ja majanduse struktuurimuutustega kooskõlla. Heaolu arengukavas 2023–2030 on välja toodud, et tööjõus osalemise määra tõstmiseks tuleb muu hulgas tegeleda riskirühmadega ehk noorte, eakate ja muukeelsete elanikega.

⁴ Hinnanguliselt 1,2% SKPst, *ibid*.

⁵ http://centar.ee/pdf/ee/2021_Karjääriteenused_Eestis_teel_terviklahenduseni.pdf

lähenemist, praktilist nõu ja abi. Karjäärivalikute tegemise toetamisel üldist abi koolist hindasid õpilased väheseks.

Noore sujuva koolist tööle jõudmise üheks mõjuriks on tema elukoht ja selles piirkonnas olevad võimalused. Seetõttu on oluline arvesse võtta regionaalseid erinevusi ning võimestada piirkondi, kus üldine töötuse määr (sh noorte töötuse määr) on keskmisest kõrgem. Ida-Virumaal oli 2021. aastal 15–29-aastaste noorte töötuse määr 22,9% (Lääne-Eestis 9,4%, Kesk-Eestis 11,3%, Põhja-Eestis 9,9% ja Lõuna-Eestis 10,2%⁶), aasta varem koguni 27,3% (Lääne-Eestis 14,8%, Kesk-Eestis 13,8%, Põhja-Eestis 10,9% ja Lõuna-Eestis 10,8%) ehk üle kahe korra kõrgem kui Eestis keskmiselt. Samuti on üldine (15-74-aastaste) töötuse määr Ida-Virumaal (11,5% 2021. aastal) Eesti keskmisest ligi kaks korda kõrgem (6,2% 2021. aastal). Ka tööjõus osalemise määr (15-74) on Ida-Virumaal maakondade võrdluses üks madalamaid (63,4% 2021. aastal) ja üksjagu madalam Eesti keskmisest (71,1% 2021. aastal). Samuti on Ida-Virumaal Eesti keskmisest tunduvalt madalam noorte 15-29-aastaste tööjõus osalemise määr (Ida-Virumaal 2021. aastal 47,4% ja Eestis keskmiselt 58,4%). Ida-Virumaa probleemiks on ka madal tööhõive määr ning keskmisest madalam palgatööst teenitav töötasu.

Ida-Virumaa on viimastel kümnenditel olnud püsivalt kõrge töötusega piirkond. Sealset tööturгу mõjutavad majandusstruktuuri suur sõltuvus põlevkivisektorist, põlevkivikasutusel põhineva majandusmudeli kahanemine, vähene ettevõtluse mitmekesisus ning madal ettevõtlusaktiivsus. Samuti on Ida-Virumaa üks kõige kiiremini kahaneva ja vananeva rahvastikuga maakondi. Alla 14-aastaste laste ja noorte osatähtsus rahvastikus on vaid 14%, mis on madalaim Eestis. Aastaks 2040 võib see kahaneda prognooside kohaselt 10 protsendini maakonna rahvastikust. Seetõttu on ka tööturuse indeksi ebasoodsaim Eestis – lähima 10 aasta jooksul lahkub tööturult vanuse tõttu rohkem inimesi, kui sinna siseneb (6 uut tööealist iga 10 pensionile mineja kohta). Ida-Virumaa arenguprobleeme süvendab vähene eesti keele oskus, eesti- ja venekeelse kogukonna nõrk seotus ning piirkonna sotsiaalmajanduslik mahajäämus.

Ida-Virumaa tööturul on toimumas olulised muutused, mis on seotud riigisiseste ja rahvusvaheliste kliimaeesmärkide täitmiseks vajalike muutustega ja üleminekuga süsinikuneutraalsele majandusele. Ida-Virumaa on piirkond, mida kliimaneutraalsele majandusele üleminekuks Eestis enim mõjutab ja mille majandust ootab seetõttu ees ümberkujundamine, sh piirkonna olulisema tööandja põlevkivisektori restruktureerimine, uute ettevõtlusvaldkondade arendamine ja maakonna majanduskeskkonna mitmekesistamine. Programm aitab noori nendeks muutuseteks paremini valmistada, andes ülevaate eri valdkondade töökohtadest ja karjäärivõimalustest. Programmis osalevad noored saavad uusi teadmisi ja kogemusi seeläbi, et külastavad reaalses töömaailmas erinevaid ettevõtteid ja organisatsioone, osalevad temaatilistes töötubades ja saavad praktilisi kogemusi. Venekeelsed noored avardavad oma eestikeelset suhtlusvõrgustikku ja vastupidi. Programmi tulemusena on noored teadlikumad oma võimalustest töömaailmas ning nad on karjäärivalikuteks paremini valmistunud.

Punkt 2 „Toetatavad tegevused“

Punktis 2 kirjeldatakse tegevusi TAT eesmärkide ja tulemuste saavutamiseks, sh puutumust riigiabi andmisega. Iga tegevuse juures näidatakse sihtrühm, tegevuse abikõlblikkuse periood ja elluviija. TAT tegevusi viib ellu IVEK.

Rakenduskava DNSH (ingl *do no significant harm* ehk ei kahjusta oluliselt) analüüs ei tuvastanud meetmel potentsiaalselt olulist kahju keskkonnanäesmärkidele, mistõttu puudub vajadus täiendavate

⁶ Lääne-Eesti – Hiiumaa, Lääne, Pärnu ja Saare maakond; Kesk-Eesti – Järva, Lääne-Viru ja Rapla maakond; Põhja-Eesti – Harju maakond; Lõuna-Eesti – Jõgeva, Põlva, Tartu, Valga, Viljandi ja Võru maakond.

nõuete kehtestamiseks. TAT koostamisel on arvestatud Euroopa Liidu põhiõiguste hartas ja puuetega inimeste õiguste konventsioonis sätestatuga (vt seletuskirjale lisatud kontroll-lehte).

Tegevuste tulemusel luuakse ja viiakse ellu töövaatlusprogramm (edaspidi *programm*) Ida-Virumaa üldhariduskoolide 8. ja 11. klassi õpilastele ning kutsekoolide 1. kursuse õpilastele. Programm arendab õpilaste karjääri kujundamise oskusi ning võimaldab süsteemselt saada teadmisi ja kogemusi tööalaste võimaluste kohta. Tegevused jagunevad kolmeks suuremaks alategevuste plokiks.

2.1. Programmi väljatöötamine ja ettevalmistamine.

Tegevuse eesmärk on luua sihtrühmale läbimõeldud ja praktiline programm, mis arendab õpilaste teadlikkust tööelus, toetab karjääri kujundamise oskusi ning annab süsteemselt teadmisi ja kogemusi tööalaste võimaluste kohta.

Ettevalmistavate tegevuste käigus luuakse programmis osalevate koolide, ettevõtjate jt asjaomaste asutuste, sh Eesti Töötukassa (edaspidi *töötukassa*) Ida-Virumaa esindus, Ida-Virumaa üldharidus- ja kutseõppeasutused, tööandjad, erialaliidud, võrgustik ning koostöös võrgustikuga hinnatakse piirkonna noorte vajadusi ja võimalusi ning sellest lähtuvalt valmistatakse ette programmi meetodika ja programmi raames õpilastele pakutavate tegevuste kirjeldus.

Programm sisaldab järgmist:

Tööelu ja karjääri teemalised töötoad: programmi juhendaja korraldab programmis osalevatele õpilastele õppe- ja juhendmaterjalide alusel tööelu ja karjääri teemalisi töötubasid. Töötubade eesmärk on valmistada ette osalemist töövaatluses jm praktilistes tegevustes ning analüüsida saadud kogemusi, toetades seeläbi praktilisest töövaatlusest ja tööturust saadud teadmisi.

Töövaatlus töökohas: programmis osalevatele õpilastele luuakse võimalus osaleda töövaatlusel tööandja juures. Tulenevalt Euroopa Liidu rohe- ja digipöörde eesmärkidest ning tulevikutöö prognoosidest on oluline kasvatada noorte teadlikkust eelkõige tööjõuvajadustest tööturul sh oskustest ja erialadest, mille järele kasvab vajadus, ja sellest milliste ametikohtade puhul nõudlus suure tõenäosusega väheneb või kaob. Samuti arvestatakse ettevõtte või asutuse valikul, kus töövaatlus korraldatakse, võimaluse korral õpilase eelistustega. Lisaks töövaatlusele võib korraldada ettevõtete tutvustusi virtuaaltuuridena ja/või töötubadena, kus osaleb ettevõtte või asutuse esindaja.

Muud tegevused: programmi kaasatakse töötukassa pakutavad karjääriteenused noortele ning vastavalt vajadusele ja võimalusele muid olemasolevaid tööelu, ettevõtlust ja karjäärivõimalusi tutvustavaid algatusi (nt algatused „Tööle kaasa!“ ja „Töövarjupäev“), sidudes need süsteemselt programmi tegevustega, ning aidates programmis osalevatel õpilastel teadlikult nende võimalusi ära kasutada. Vajaduse korral pakutakse muid karjäärioskusi arendavaid tegevusi. Koolides, kus pakutakse karjääriõpet või kutsevaliku õppekava, arvestatakse sellega programmi läbiviimisel.

Samuti töötatakse välja koolituskava ja juhendmaterjal õpilaste juhendajatele. Selleks kasutatakse programmi „Edu ja tegu“ jm olemasolevaid ettevõtluse ja karjääriõppe teemalisi materjale. Kaasatakse juhendajad, kes hakkavad õpilastega ellu viima programmi töötubasid ja muid tegevusi. Juhendajate ettevalmistamiseks korraldatakse programmi vajadustest lähtuv täienduskoolitus, mille juhendajad peavad läbima.

2.2. Programmi katsetamine ja elluviimine. Esimesel programmi rakendamise aastal pakutakse programmi tegevusi kolme Ida-Virumaa kooli õpilastele, et katsetada nende sobivust. Vajaduse korral tegevusi kohandatakse. Järgnevatel aastatel pakutakse programmi tegevusi programmiga ühinenud Ida-Virumaa koolide õpilastele.

2.3. Programmi tegevustest teavitamine. Teavitustegevused on mõeldud eelkõige Ida-Virumaa koolidele, noortele, Ida-Virumaa ja Eesti tööandjatele, laiemale avalikkusele piirkonnas. Koolidele mõeldud teavituse eesmärk on suurendada nende teadlikkust programmist ja motiveerida neid programmis osalema. Noortele mõeldud teavituse eesmärk on teavitada neid programmist ja julgustada neid osalema. Laiema avalikkuse teavitamise eesmärk on anda teada IVEK-i ja Sotsiaalministeeriumi tegevusest noorte karjäärialase pädevuse suurendamiseks. Teavitamiseks koostatakse infomaterjal, mis aitab programmi osapooltele visuaalselt ja arusaadavalt selgitada. Osalevatele noortele ja teistele osapooltele korraldatakse teavitusüritusi, kus räägitakse programmi vajalikkusest ja eesmärgist ning selle kasutamise võimalustest. Teavitustegevuste paremaks sihitamiseks ja elluviimiseks kasutatakse vajaduse korral eksperte ja sihtrühmade esindajaid.

2.4. Riigiabi

Riigiabi reguleerivad ELi õigusaktid ning riigisisese tasandil konkurentsiseaduse riigiabi peatükk (6. peatükk). Vastavalt ELi toimimise lepingu artikli 107 lõikele 1 on igasugune liikmesriigi poolt või riigi ressurssidest ükskõik missugusel kujul ettevõtjale antav abi, mis kahjustab või ähvardab kahjustada konkurentsi, soodustades teatud ettevõtjaid või teatud kaupade tootmist, ühisturuga kokkusobimatu niivõrd, kuivõrd see kahjustab liikmesriikidevahelist kaubandust. Esimeseks oluliseks komponendiks enne nelja riigiabi kriteeriumi hindamist on teha selgeks, kas abi saaja on ettevõtja. Euroopa Kohtu praktikast tulenevalt tuleb riigiabi kontekstis lugeda ettevõtjaks kõiki üksusi, mis tegelevad järjekindlalt majandustegevusega. Seejuures ei ole oluline nende üksuste õiguslik seisund ega rahastamise viis, vaid see, kas isik tegeleb toetatavate tegevuste raames liberaliseeritud turul või mitte. Oluline pole isegi see, kas asutus või üksus on asutatud eesmärgiga teenida kasumit. Määravaks on vaid asjaolu, **kas faktiliselt toetatav tegevus on majandustegevus**. Teisisõnu, **kas TAT raames või selle toetusel pakutakse vastutasu eest mingit kaupa või teenust, mida vähemalt potentsiaalselt võiks turumajanduse tingimustes pakkuda ka konkurendid**.

Seega tuleb hinnata, kas TAT tegevuste puhul on tegemist majandusliku või mittemajandusliku tegevusega.

TAT tegevuste sihtrühmaks on Ida-Virumaa koolide 8. ja 11. klasside õpilased ning kutsekoolide 1. kursuse kuni 19-aastased (kaasa arvatud) õpilased, programmi juhendajad, Ida-Virumaa koolid, Eesti ja Ida-Virumaa ettevõtjad/asutused, töötukassa Ida-Virumaa esindus ning muud asjaomased asutused ja organisatsioonid.

8. ja 11. klasside õpilased on valitud tegevuse otseseks sihtrühmaks seetõttu, et Ida-Virumaa noorte töövaatlusprogrammi tegevuste elluviimine aasta enne kooliastme lõpuklassi loob head eeldused selleks, et õpilasel tekib parem ettekujutus sellest, mida ta pärast kooliastme lõpetamist võiks edasi teha ning ta saab kooliastme viimases klassis keskenduda õppeainetele, mida ta oma valikute õnnestumiseks vajab. Kutsekoolide 1. kursuse õpilased on valitud tegevuse sihtrühmaks eesmärgiga lihtsustada edasist valikut erialase spetsialiseerumise kohta. Kutsekoolide õpilaste sihtrühma on piiratud kuni 19-aastaste noortega, et kaasata programmi esimesi valikuid tegevaid noori, kellele programm on suunatud.

Ida-Virumaa noorte töövaatlusprogrammi väljatöötamine ostetakse sisse. Programmi raames pakutakse tegevusi, mis annab teadmisi tööelu ja tööturvõimaluste kohta üldhariduskoolide õpilastele: osalemine tööeluteemalistes töötubades ja töövaatlustes, sh virtuaalselt, asutustes ja ettevõtetes. Lisaks koolitatakse programmi läbiviivaid juhendajaid läbi sissostetavate koolituste ning tehakse sihtrühmale ja piirkonna avalikkusele teabepäevi programmis osalemise võimaluste ja eesmärkide ning hiljem tulemuste kohta. Tegemist on tööturuteenuste ja -toetuste seaduses nimetatud karjäärinõustamisele sarnaneva tegevusega. Tegemist on tööhõive probleeme ennetava meetmega. Karjäärinõustamist ei ole tööhõiveprogrammis seni riigiabina käsitletud. Seega olemuselt on TAT tegevused IVEK-i jaoks käsitletavad mittemajandusliku tegevusena ja avaliku ülesandena.

IVEK ei paku TAT-s nimetatud tegevusi sihtrühmale vastutasu eest ehk need on sihtrühma kuuluvatele isikutele tasuta kättesaadavad. Kuivõrd IVEK TAT raames teenuseid ega kaupu, sh tasu eest, ei paku, ei saa nende tegevust lugeda majandustegevuseks riigiabi eeskirjade kohaselt.

TAT tegevuste elluviimisel peab elluvijja järgima riigihangete seadust teenuste ja kaupade sissostmisel, seega ei ole elluvijja omakorda abi andja.

TAT tegevuse sihtrühmaks olevad ettevõtjad ja asutused võimaldavad programmi tegevusi ellu viia. Nad ei ole samuti otseselt ega kaudselt abi saajaks, sest nad ei saa otsest või kaudset tulu õpilastele ettevõtte töö tutvustamisega ega saa tasuta tööjõudu, vaid vajaduse korral hüvitatakse neile kaasnev kulu.

Eeltoodust tulenevalt on RA seisukohal, et TAT raames antav toetus ei ole riigiabi.

Punkt 3 „Näitajad“

Punktis 3 on nimetatud TAT näitajad, mis aitavad mõõta eesmärkide saavutamist nii kvantitatiivselt kui ajaliselt. Punktis on esitatud meetmete nimekirja väljundinäitaja, TAT-spetsiifilised väljundinäitajad tegevuste kaupa, nende algtasemed ning sihttasemed aastateks 2024 ja 2027. Samuti on kirjeldatud näitajate sisu ning esitatud teave näitajate saavutamistaseme tõendite kogumise kohta. Kõnealune TAT panustab otseselt meetmete nimekirja väljundinäitajasse „Osaluskindade arv“ sihttasemega 500 aastal 2027 ja see koosneb programmis osalevatest õpilastest, kes liituvad programmiga kas 9. või 11. klassis või kutsekooli esimesel õppeaastal. Sihttaseme määramisel on aluseks võetud projekti rahaline maht ja eeldatav võimekus uude tegevusse sihtrühma kaasata. Meetmete nimekirja väljundinäitaja „Osaluskindade arv“ sihttaseme saavutamine ja programmis osalenud noorte teadlikud valikud tööturule suundumisel toetavad positiivselt noorte varajase karjääri kulgu, mõjutavad nende edasisi võimalusi tööturul ning aitavad liikuda stabiilsematele ja parematele töökohtadele, mis tagavad püsivama hõive kogu tööelu vältel.

Lisaks jälgitakse TAT-spetsiifiliste näitajatena programmis osalevate juhendajate ja ettevõtjate arvu ning teavitustegevuste elluviimist ja kodulehe lisamooduli loomist.

Punkt 4 „Tegevuste eelarve“

TAT eelarve on 680 487 eurot, sh ESF-i toetus 476 341 eurot, millele lisandub riiklik kaasfinantseering 204 146 eurot. Tegevuste ja aastate kaupa on eelarve näidatud TAT lisa finantsplaanis. Pärast TAT tegevuste lõppu on osalevatel koolidel võimalik programmi raames välja töötatud õppematerjale, metoodikat ja muid ressursse kasutada tegevuste jätkamiseks, kui selleks on huvi ja võimalik leida vahendeid. Programmiga katsetakse mudelit, kus kohaliku tasandi koostöös (IVEK ehk kohalik ettevõtluskeskus, koolid, tööandjad, töötukassa) pakutakse noortele sidustatud tegevustena olemasolevaid karjääri/tööelu tutvustavaid algatusi ning programmist pakutavaid töövaatlusi koos ettevalmistusega. Programmis osalemine suurendab eelduslikult koolide huvi oma õpilastele tööelu tutvustavate tegevuste pakkumiseks, valmisolekut tööandjate ja ettevõtjatega koostööks ning erinevate võimaluste (sh programmi raames ettevalmistatud materjalid ja juhendajad) kasutamiseks. Osalevad tööandjad teadvustavad paremini oma rolli töötajate järelkasvu kasvatamisel. Kui programmi tegevused täidavad sihtrühma vajadusi, võib see kogemus anda võrgustiku osapooltele tõuke sarnasesse tegevusse ka edaspidi kohalikult ühiselt panustada ja nendega jätkata.

Punkt 5 „Kulude abikõlblikkus“

Abikõlblike kulude, sh abikõlbmatute kulude kindlaksmääramisel tuleb lähtuda Vabariigi Valitsuse 12. mai 2022. a määrusest nr 55 „Perioodi 2021–2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvuspoliitika ja

siseturvalisuspoliitika fondide rakenduskavade vahendite andmise ja kasutamise tingimused“ (edaspidi *ühendmäärus*).

TAT-s on lubatud tegevuste elluviimisega kaasnevad personali-, transpordi- ja lähetuskulud, samuti on abikõlblikud programmi väljatöötamise, katsetamise ja elluviimise ning tegevustest teavitamise kulud.

Vastavalt ühendmääruse § 17 punktile 8 on kaudsed kulud abikõlblikud ainult lihtsustatud hüvitamisviisidest ühtse määra alusel. Ühtse määra rakendamisel ei tule tõendada ega esitada RÜ-le koos maksetaotlusega kaudsete kulude kuludokumente, kulude tasumist tõendavaid dokumente ega kulu aluseks olevaid arvestusmetoodikaid. Seetõttu ei kontrollita ka kaudsete kulude aluseks olevaid kulusid paikvaatluse ega projektiauditi käigus. Samuti ei pea osalise tööajaga administreeriva personali üle pidama arvestust ega raamatupidamisarvestuses eristama ühtse määra alusel hüvitatud kaudseid kulusid.

Kaudsed kulud moodustavad 15% TAT otsestest personalikuludest.

Punkt 6 „Toetuse maksmise tingimused ja kord“

Toetuse väljamaksmine toimub ühendmääruse § 27 lõike 1 punkti 1 alusel, v.a kaudsete kulude hüvitamine. Lisaks võimaldatakse ettemakseid vastavalt ühendmääruse § 30 lõike 1 punktis 1 ja lõikes 2 sätestatud korrale. Makse aluseks olevaid dokumente võib esitada vähemalt üks kord kvartalis, kuid kõige sagedamini üks kord kuus. Kui kalendrikuus makseid ei tehta, siis null-reaga makset esitada ei tule.

Punkt 7 „Elluviija kohustused“

Lisaks TAT-s sätestatud kohalduvad tegevuste elluviijale kõik ühendmääruse §-des 10 ja 11 toetuse saajale sätestatud kohustused. Muu hulgas tuleb erilist tähelepanu pöörata riigihangete seaduse järgimisele.

RA-le esitatakse TAT järgmis(t)e eelarveaasta(te) tegevuskava ja eelarve kinnitamiseks jooksva aasta 1. novembriks. RA nõudmisel on tegevuste elluviija kohustatud esitama TAT eelarve jagunemise aastate ja eelarveartiklite kaupa. Vastav nõue on vajalik sisendina riigieelarve ja tööplaani planeerimise protsessis. TAT elluviija on kohustatud RA-le esitama iga kuu eelarve täitmise aruande. RA on aruandekohustuslik tema vastutusalas olevate meetmete elluviimises ning selleks eraldatud toetuse kasutamises, mistõttu on vaja tihedamini kui kaks korda aastas (aruannete esitamise tähtajad) seirata vahendite kasutamist ning vajaduse korral sekkuda (ala- või ülekasutamine) TAT elluviimisse.

Peale TAT kinnitamist tuleb RÜ-le esitada väljamaksete prognoos 15 tööpäeva jooksul. Igal aastal tuleb väljamaksete prognoos järgmise eelarveaasta kohta esitada 10. detsembriks või kümne tööpäeva jooksul peale lisaeelarve kinnitamist. Kui väljamaksetaotlused erinevad esitatud prognoosist 25%, tuleb elluviijal esitada järelejäänud eelarveaasta kohta uus väljamaksete prognoos.

Elluviija on kohustatud täitma teavitamisnõudeid vastavalt Vabariigi Valitsuse 12. mai 2022. a määruses nr 54 „Perioodi 2021–2027 ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide vahendite andmisest avalikkuse teavitamine“ sätestatud nõuetele.

Siinkohal on oluline rõhutada, et erinevalt teistest fondidest tuleb ESF+ist rahastatud tegevustes osalejate kohta koguda nõutavad andmed vastavalt ÜSS § 19 lõikele 3. Osalejate andmeid tuleb sisestada sündmuste infosüsteemi ehk SISi, mille kaudu kogutakse infot osalejate kohta.

Punkt 8 „Aruandlus“

Punktis 8 sätestatakse vahearuannete ja lõpparuande esitamise kohustus ja tähtsajad ning aruannetes puuduste esinemise korral nende menetlemise kord. Korrapäraselt esitatud aruanded aitavad jälgida TAT tegevuste edenemist ja tulemuste täitmist ning võimaldavad vajaduse korral juhtida tähelepanu vajakajäämistele ja teha tegevuste elluviimises õigeaegseid muudatusi. Järelearuande esitamise kohustust elluviijal ei ole.

Punkt 9 „TAT muutmine“

Punktis 9 sätestatakse TAT muutmise kord. Muudatusvajadused peavad olema motiveeritud ja aitama kaasa TAT edukale elluviimisele. Sagedamini kui üks kord kuue kuu jooksul ei ole TAT muutmine mõistlik, arvestades muutmisprotsessi ajamahukust ja sellega kaasnevat halduskoormust. TAT-d peavad põhinema põhjalikel analüüsidel ja planeerimisel, välistades sagedaste paranduste vajaduse. Samuti peavad olema vajalikud muudatused põhjendatud ja läbi kaalutud.

RA-l on õigus TAT-d muuta, kui selgub, et see on vajalik TAT edukaks elluviimiseks või TAT elluviijal ei ole toetuse kasutamist ettenähtud tingimustel võimalik jätkata. RA võib muuta TAT finantsplaani, eelarvet või TAT abikõlblikkuse perioodi. Kui TAT rakendamisel tekib eelarveliste vahendite jääk, võib RA vähendada TAT eelarvet tingimusel, et see ei takista TAT eesmärkide täitmist. Vastav säte on vajalik olukorras, kui on näha, et TAT tegevuste elluviimiseks kulub oluliselt vähem vahendeid, kui oli esialgselt planeeritud.

Punkt 10 „Finantskorrektsiooni tegemise alused ja kord“

Viidatakse finantskorrektsiooni otsuste ja tagasimaksete tegemise reeglistikule.

Punkt 11 „Vaiete lahendamine“

Nimetatakse RA ja RÜ otsuse või toimingu vaide menetleja.

III TAT vastavus Euroopa Liidu õigusaktidele

Käskkiri on vastavuses Euroopa Liidu õigusega.

Käskkirja koostamisel on arvestatud järgmiste Euroopa Liidu õigusaktidega:

- 1) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2021/1060, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfond+, Ühtekuuluvusfondi, Õiglase Ülemineku Fondi ja Euroopa Merendus-, Kalandus- ja Vesiviljelusfondi kohta ning nende ja Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondi, Sisejulgeolekufondi ning piirihalduse ja viisapoliitika rahastu suhtes kohaldatavad finantsreeglid;
- 2) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2021/1057, millega luuakse Euroopa Sotsiaalfond+ (ESF+) ja tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) nr 1296/2013.

IV TAT mõjud

Käskkirjaga luuakse ja viiakse ellu töövaatlusprogramm Ida-Virumaa üldhariduskoolide 8. ja 11. klassi õpilastele ning kutsekoolide 1. kursuse õpilastele. Programm arendab õpilaste karjääri kujundamise oskusi ning võimaldab süsteemselt saada teadmisi ja kogemusi tööalaste võimaluste kohta. Elluviidavate tegevustega panustatakse hea õigusloome ja normitehnika eeskirjas nimetatud järgmistesse mõjuvaldkondadesse:

Sotsiaalne mõju

Programmis osalevad noored saavad uusi teadmisi ja kogemusi seeläbi, et külastavad reaalses töömaailmas erinevaid ettevõtteid ja organisatsioone, osalevad temaatilistes töötubades ja saavad praktilisi kogemusi. Venekeelsed noored laiendavad oma eestikeelset suhtlusvõrgustikku ja vastupidi. Programmi tulemusel on noored teadlikumad oma võimalustest töömaailmas ning nad on paremini karjäärivalikuteks valmistunud. Pikemas perspektiivis vähendab see noorte töötust ja mitteaktiivsust ning suurendab Ida-Virumaa noorte lõimitust Eesti ühiskonda.

Regionaalareng

TAT tegevused panustavad otseselt regionaalarengusse, kuna on suunatud otseselt selle piirkonna noortele, kus töötuse määr on keskmisest kõrgem ja tööhõive määr madalam. Seoses õiglase ülemineku protsessiga piirkonnas vajavad noored infot selle kohta, millised on piirkonnas töötamise võimalused, sh uutes üleminekuprotsessi käigus tekkivates valdkondades. Ülevaade erinevatest töötamismõimalustest, sh ettevõtlikkuse suurenemine ja parem lõimitus piirkonna eestikeelsete noortega, mis võib kogukonna tunnet ja sidet teiste Eesti piirkondadega tugevdada, võivad kodukohta jäämist samuti soodustada, aidates pidurdada piirkonna suurt väljarännet, eriti noorte seas.

Sooline võrdõiguslikkus

TAT tegevustes jälgitakse ja vähendatakse sooliste stereotüüpide ja väljakujunenud soorollide mõju noorte töö- ja erialavalikutele ning julgustatakse nii tüdrukuid kui poisse valima ka mittetraditsioonilisi ameteid.

Elu- ja looduskeskkond

Perioodi 2021–2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvuspoliitika fondide rakenduskava DNSH (ingl *do no significant harm* ehk ei kahjusta oluliselt) analüüs leidis, et kavaga ette nähtud sekkumistel hinnanguliselt olulist kahjulikku mõju DNSH printsiibi alusel ei ole.

TAT tegevuste elluviimisega ei kaasne otsest positiivset muutust ega ka negatiivset mõju keskkonnahoiu ja kliima eesmärgile. Kaudne mõju väljendub selles, et pikaajase põlevkivitööstuse traditsiooniga maakonna noored saavad muudel elualadel töötamise võimalustest teadlikumaks, mis hõlbustab piirkonna üleminekut kliimasõbralikumale majandusele. Samuti on raamtekstis välja toodud ootus, et rahastatavad tegevused ei suurendaks negatiivset keskkonnamõju, väärtustaks osapooli, kes tegelevad teadlikult säästliku keskkonnakasutusega, ning teenuste ja toodete hankimisel lähtutaks keskkonnahoidlike hangete kriteeriumitest. Keskkonnahoidlik riigihange on protsess, mille käigus ametiasutused püüavad hankida selliseid kaupu, teenuseid ja ehitustöid, mille keskkonnamõju on kogu nende olemusringi jooksul väiksem, kui sama põhiülesandega kaupadel, teenustel ja ehitustöödel, mida muul juhul hangitaks. Samuti korraldatakse koolitused ja muud sündmused järgides keskkonnahoidlike sündmuste korraldamise juhendit⁷.

Andmekaitsealane mõjuhinnang

TAT raames pakutakse üldhariduskoolide õpilastele karjääri kujundamise oskusi arendavaid tegevusi. Tegevusi pakub ja sihtrühmadega tegeleb IVEK, kes on tegevuste elluviija. IVEK kogub ja töötleb andmeid TAT tegevuste elluviimiseks ja seiramiseks ning lepingute ettevalmistamiseks, sõlmimiseks ja täitmiseks. Võrgustik moodustub ettevõtetest, koolidest ja inimestest, kes soovivad programmis osaleda. Osalemiseks tuleb koguda isikuandmeid, mis on vajalikud TAT tegevuste

⁷ Keskkonnahoidlike sündmuste korraldamise juhend, <https://envir.ee/media/9111/download>

elluviimisel õpilaste ja juhendajatega kontakti võtmiseks ning kehtivates õigusaktides ettenähtud andmekorje ja TAT järelevalve teostamiseks (ÜSS § 19 lg 1 ja 3).

Isikuandmed kogutakse tegevustes osalemise nõusoleku alusel programmis osalevatelt õpilastelt ja juhendajatelt. Andmeid kogutakse registreerimisvormide kaudu või edastab isik need IVEK-ile e-posti, telefoni või muu sidevahendi teel.

Kogutavateks andmeteks on: õpilaste ja juhendajate isiku- ja kontaktandmed (ees- ja perekonnanimi, e-posti aadress, telefoninumber; isikukood). Lisaks tuleb tingimustele vastamiseks koguda andmeid õpilaste õppeasutuse ja klassi kohta ning märkida, kas tegemist on eesti või vene rahvusest isikuga ning teha märke osaleja erivajaduse kohta. Ka osalevad ettevõtjad teavitavad enda kontaktandmetest, kuid eeldatakse, et see toimub juriidilise isiku esindamise raames.

Tegevuste elluviijal on kohustus ÜSS § 19 lg 3 alusel koguda tegevustes osalejate andmeid, mis on nimetatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 2021/1057 artiklis 17 ning I ja II lisas ning ta peab need esitama RÜ-le SIS kaudu. Eeldatava hinnangu kohaselt ei ületa õpilastele programmis osalemisel pakutav kontakttundide arv 32 akadeemilist tundi, mistõttu kuulub tegevus erandi alla ning osalejatelt ei ole tarvis koguda isikuandmeid suuremahuliselt ega detailselt, vaid piisab eelmises lõikes toodud andmekoosseisust.

IVEK töötleb isikuandmeid kooskõlas kehtivate õigusaktidega, sealhulgas kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EÜ) 2016/679 füüsiliste isikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ning selliste andmete vaba liikumise ja direktiivi 95/46/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta.

IVEK säilitab andmeid õigusaktides sätestatud tähtaja jooksul või muu säilitustähtaja puudumisel teenuste pakkumisel mitte kauem kui seitsme aastat pärast teenuse osutamise lõppu.

IVEK rakendab asjakohaseid meetmeid, et kaitsta isikuandmeid juhusliku või ebaseadusliku hävitamise, juhusliku kaotamise, muutmise, lubamatu avalikustamise või ligipääsu eest. IVEK juhindub oma tegevuses ja privaatsustingimustes reguleerimata küsimustes (<https://ivek.ee/meist/privaatsus/>) kehtivatest õigusaktidest.

V TAT kooskõla valikukriteeriumitega

TAT tegevused vastavad rakenduskava seirekomisjoni kinnitatud valikukriteeriumitele (ühendmääruse § 7).

1. TAT kooskõla valdkondlike arengukavadega, mõju rakenduskava erieesmärgi ja meetme eesmärkide saavutamisel

TAT kooskõla valdkondlike arengukavadega ja panust rakenduskava erieesmärki ning meetme eesmärkidesse, sh projekti tulemuste ja mõju eeldatavat ulatust on kirjeldatud TAT punktis 1 ja seletuskirja osas IV. TAT panust meetme väljundnäitaja saavutamisse on kirjeldatud TAT ja seletuskirja punktis 3.

2. TAT põhjendus

TAT tegevused aitavad kaasa meetme 21.4.2.1 „Kõrge tööhõive taseme saavutamine ja hoidmine“ eesmärgi saavutamisele. TAT eesmärgi, vajalikkuse ja eesmärgi saavutamiseks tehtavate tegevuste põhjalik kirjeldus on esitatud seletuskirja I ja II peatükis.

3. Kuluefektiivsus

Planeeritud eelarve kujunemist on kirjeldatud eelarve seletuskirjas. Eelarve planeerimisel lähtutakse varasematest kogemustest sama tüüpi kulude tegemisel ja seda korrigeeritakse

vajaduse korral tarbijahinnaindeksi prognoositava muutusega. Uut tüüpi kulude planeerimisel uuritakse hindasid turult või töötatakse need ise välja.

4. Elluvijja suutlikkus projekti ellu viia

TAT tegevuste elluvijaks on valitud IVEK, kes on selleks nõusoleku andnud. IVEK-il on kompetents ja võimekus tegevusi ellu viia, sest nende üheks tegevuseks on Hariduskopteri ehk Ida-Virumaa piirkondliku haridusklastri haldamine. Haridusklastri koondab haridusvaldkonna institutsioone (KOV, üli- ja kõrgkoolid, kutseõppeasutused, riigigümnaasiumid, üldhariduskoolid, lasteaiad ja huviharidusasutused ning asjaomased kolmanda sektori asutused). Ida-Virumaa haridusklastri eesmärk on toetada Ida-Viru maakonna arengustrateegia 2019–2030+ haridusvaldkonna eesmärgi saavutamist – maakonnas pakutakse kompleksset haridust, noored oskavad vähemalt kolme keelt, on digipädevad ja ettevõtliku eluhoiakuga. IVEK on ka programmi „Edu ja tegu“ ehk „Ettevõtlikkuse ja ettevõtlusõppe süsteemne arendamine kõigil haridustasemetel“ partneriks Ida-Virumaal.

5. Kooskõla Eesti pikaajalise arengustrateegia aluspõhimõtete ja sihtidega

Kooskõla Eesti 2035 aluspõhimõtete ja sihtidega on hinnatud TAT punktis 1.1 ning seletuskirja IV osas.

VI TAT rakendamine

TAT rakendatakse tagasiulatuvalt alates 01.01.2023. Tagasiulatuva rakendamine on vajalik seoses toetatavate tegevuste alustamisega nimetatud kuupäevast alates.

VII TAT kooskõlastamine

Eelnõu esitati eelnõude infosüsteemi (EIS) kaudu kooskõlastamiseks Rahandusministeeriumile ja Keskkonnaministeeriumile ja e-posti teel Riigi Tugiteenuste Keskusele ning arvamuse avaldamiseks IVEK-le. Samuti edastati eelnõu EISi kaudu arvamuse avaldamiseks rakenduskava seirekomisjonile ja Euroopa Komisjonile. Rahandusministeerium kooskõlastas eelnõu märkustega, millega arvestati osaliselt. Keskkonnaministeerium kooskõlastas eelnõu märkusteta. Riigi Tugiteenuste Keskus, IVEK, seirekomisjon ja Euroopa Komisjon kooskõlastasid eelnõu vaikimisi.

Seletuskirja lisad:

1. Põhiõiguste hartaga ja puuetega inimeste õiguste konventsiooniga arvestamise kontroll-leht.
2. Riskide hindamine.